

19. *Sept.* 23
DISSERTATIO PHILOLOGICA

De 2324

ΕΚ ΠΥΡΩΣ ΕΙ
STOICORUM,

Quam

DIVINA FAVENTE GRATIA
Consensu Celeberrimæ Faculta-
tis Philosophicæ in Florentissimo
ad auram Lyceo.

SUB PRÆSIDIO

VIRI Celeberrimi,

Dn. Mag. D A V I D
L U X D /

L: Orientalium Professoris Regii & Ordinarii
Exercitii gratia.

Sobriæ Φιλολογῶντων examini sistit

JACOBUS FREUND / J.F.

Aust. Finl.

Ad diem 1. Junii Anni 1692.

*In Auditorio maximo horis ad octava
matutinis.*

ABO Æ, Excudit JOHANNES Winter.
Reg. Typogr.

VIRIS

b insignia in patriam & Ecclesiam merita,
in rem literariam studia, titulis, dignitatibus,
eruditione, inclycis atque memo-
rabilibus.

Admodum Reverendo atque praeclarissimo,

**Dn: Mag: HENRICO
FLORINO,**

Ecclesiae quae Deo in Kimittöo
colligitur, Pastori longe meritissimo, ejusdem-
que districtus praeposito gravissimo, Patro-
no atq; benefactori meo, aeterno
pietatis zelo suspiciendo!

Plurimum Reverendo atq; Praeclarissimo,

Dn: Mag: JACOBO
S H S D /

KANSALLIS-
KIRKASTO

Ecclesiae Biernoensis Pastori vi-
gilantissimo, Ipromotori, promptissimo
mentis affectu colendo.

*Nxia deliberatio, me suspensum te-
nuit, Patroni atque Domini, utrum
citra audacia notam possem, vestra
inter-*

interpellare negotia, quibus studetis patriae
prodesse commodis, sed vicit dubitationem.
Et timorem solitus vester favor, cunctationem,
nominum vestrorum veneratio, quae fluctuantis
animi mei assensum eo impulit, ut facerem
pagellas has nominibus vestris inscriptas pro-
dire. Certò enim mihi persuasum habui, fu-
turum ut candida fronte tenelli ingenii mei-
fœtus acciperetis; Ingenue quidem fateor, in-
dignam hanc esse opellam quae vestris nomi-
nibus inscribatur, nihil enim hic, præter simplici-
tatem cum brevitate conjunctam, licet depre-
hendere: attamen cum multa me vobis debe-
re sciam; vel hoc modo animum vobis
obnoxium significare, consultum duxi. I-
pse vero cum in ruminatione hujus materie
eram constitutus, existimavi æquum esse,
illa quae in ea captum ingenii mei superare
videbantur, religioso potius venerari silentio,
quam levi dicendi charactere exprimere, me-
mor istius Sallustii, Satius esse multa silentio
involvere, quam pauca de re grandi com-
memorare; Phormionem etiam Philosophum,
operose nimis de bello disquirentem, delicate
irridebat, terror ille, Romanorum Hanibal. Haud
dissimilia ego, etiam expectarem fata, si iis,
immorarer studiis, quae puerilibus digitis tra-
ctari nequeunt. Vos autem Patroni optimi,
bene

benevolentia atq; candore, accipiatis simplex hoc scriptum quod in devota atque perpetuae observantiae documentum, cultus & honoris monumentum, in manus vestras trado, magisq; inspiciatis quaeso offerentis animum, quam rei oblata dignitatem. Ego cum huic favori, obsequiis ac officiis omnibus, semper respondere conabor, calidis etiam votis Deum venerabor, dignetur clementissime, producere vestrum vitae terminum, in longam annorum seriem adeo ut vivatis, vitam aethereis sedibus honoranda, in hac vero annalium perennitati consecrandam, in Dei gloriam, patriae emolumentum, atque Ecclesiae Dei incrementum.

Quo in voto manet

Qui nominum vestrorum est humilis atque sincerus cultor

JACOBUS CRELLINO,
J. F.

IN NOMINE JESU!

Membr. I.

Veteres quos posteritas

æterna veneratur memoria
sapientiæ proceres, albo cal-
culo hoc lignarunt dictærum, *Nil tam
absonum est, quod non dicendo fiat pro-
babile.* Quo intendebant, etiam res fi-
ctas, seu potius fœtus corrupti cujusdam
cerebelli, à multis applausu accipi. Tanta
enim hujus ævi est perversitas, ut omissis
istis rebus, quas robusta commendat veritas,
homines sectentur tales conceptus, qui nul-
lam sive veritatem, sive utilitatem, comi-
tem habent, in hoc unice novitati studen-
tes; unde sicut Ixion pro Junone nubem,
in amplexus recepit, ita illi, pro verâ erudi-
tione, cujus caput veritatis cognitio, *spissas
captant ignorantia tenebras*: Hinc est,
quod tot perversæ opiniones, insertæ repe-
riantur Doctorum scriptis, Suum enim
cuique pulcrum, suum cuique probabile,

Hinc est inquam quod non pauci, in errore eo usque sunt progressi, ut tales res, ausi sint defendere, tales profiteri, quæ à testimoniis, S. Sacræ, atque ab experientia lumine longissime aberrant. Inter alios Stoici; qui tamen suæ philosophiæ, infinita tribuunt elogia, extra veritatis limites sese abripi passi sunt, eo quod varia excogitarunt, quæ illis visa sunt probabilia, imo & apodictica, sed quæ penitus pensitata, veritati non sunt consentanea. Ut nunc reliqua taceam, etiam illam doctrinam amplexi sunt, atque divulgaverunt, quæ aliam eamque redivivam, post exustionem hujus universi, tribuit mundo faciem, quam illi doctrinam adeo veram habuerunt, ut certis verbis ac modis eam tradere non dubitaverint. In hoc autem argumento, qua ratione progressi sint, quid senserint, & unde suas opiniones hauserint, brevibus mihi animus est investigare, prout ex Doctorum scriptis res se mihi offert, atque ingenioli vires eam possunt explicare.

Membr. II.

Antequam ulterius progredior, necessum duco ratione materiæ susceptæ, paucis de

de vocabulo *ἐκπύρωσις* agere. Quantum ad Erymon, natales illa debet Græcis, venit enim à verbo *πῦρ*, inde verbum *ἐκπύρωσις* incendo, in ignem converto, unde *ἐκπύρωσις*, conflagratio, sive exustio, quæ vox nostri est popositi, denominationem sortitur. Aliena ideo est a nostro proposito, vox *Φθορά* interitus, quia non mundi interitum intellectum volunt Stoici, tota materia priori abolitâ, sed mutationem tantum, alio nomine *ἀποκατάστασις* seu redintegrationem vocandam, quæ illis ansam dedit, varia de magno anno Platonico, fovendi sententiarum divortia, qui *παλιγγενησιαν* cum hominum, tum ceterarum rerum omnium pulchram & veluti juvenescentem faciem introduceret. Hanc *ἐκπύρωσις* non inepte etiam aliquis *μεταβολήν* appellaret, seu innovationem, & mutationem, quæ æterna esset, per vices temporum rediens, ad omnia collapsa, effœta, atque confusa, purganda atque instauranda.

Membr. III.

Ita pensitato verbi hujus Etymo, con-
ducit ut ad hanc ipsam doctrinam pro-

pius transgrediamur; Stoici vero in hoc articulo dupliciter de mundo sentiunt, alii illum æternum esse ajunt, quidam corruptibilem, Sic enim differit, Arius Didymus apud (a) Lipsium, καὶ τὸ ἐκ πάσης τῆς ἑσίας ποιόν, καὶ τὸ τὴν Διακόσμησιν τὴν τοιαύτην καὶ Διατάξιν ἔχον. Διὸ κατὰ μὲν τὴν πρῶτην ἀπόδοσιν αἰδίον τὸν κόσμον ἀναίφεισι, κατὰ δὲ τὴν Διακόσμησιν γεννητὸν καὶ μεταβλητὸν. Ex quibus ostenderunt, ex sua sententia mundum ex parte esse corruptibilem, ex parte immutabilem, sive æternum, Huic quoque sententiæ album addit calculum ipse Philo Judæus, in tractatu de immortalitate mundi, dum in hæc verba erumpit, *Potest secundum stoicos mundus aliquis æternus dici, aliquis corruptibilis, iste quidem juxta ornatum ut nunc est, ille autem qui post Exustionem iterum nascitur certis periodis nunquam desituris.* Istam vero sententiam, quæ mundum perituum affirmat, juxta Stoicos, expressit Laertius hoc sensu verborum: *Placet iis (Stoicis nempe) corruptibilem esse mundum, quippe genitum ea ratione quâ solet, sensibus percepta. Cujus et jam*

(a) Arius Didy. Lib. XV.

partes corruptioni obnoxia sunt, id & totū: Partes autem mundi tales (nam inuicem assiduè mutantur) ergo & Mundus. Et amplius, si quid mutationem in deterius admittit, corruptibile est, hoc facit mundus, nam exarescit & inundatur, Ex hac oratione rationes hæ quas & continet, extrahi queunt, pro corruptione mundi, 1. quod genitus sit, 2. quod partes suæ ad interitum vergant, atque occidant, 3. quod & ipse mundus re ipsa mutationem in deterius & admittat, & ostendat. Hæc argumenta an satis solverit Plato, dum illa conuellere annixus est, nunc non possumus definire, sed *Physicorum Scholis* committimus resolvenda. Hoc tamen certum manet, totius hujus universi, veluti figura quadam ac typo, præcludere interitui (quamvis internas corruptionis causas non agnoscat) rerum continuas vicissitudines. Nascuntur singula, ortum ducunt, stant, florent, & in hoc ipsum quidem ut cadant, Nihil enim constans, pauca diuturna admirantur mortales, in hunc sensum accipienda ea silone Poëta dicta :

- - *Currit mortalibus ævum,
Nec nasci bis posse datur.*

Tum quæ Lucretius Cecinit.

*b. Principio quoniam terrei corpus & humor
Aurarumque leves animæ, calidique vapores
Equibus hæc rerum consistere summa videtur
Omnia nativo & mortali corpore constant
Debet tota eadem mundi natura putari.*

Ut autem eo faciliorem nobis in nostro proposito sternamus viam, præstat ut ordine exponamus.

Quomodo, Quando & Quo
Fine, hæc contingat *ἐκπύρωσις.*

Membr. IV.

JAm ergo nobis progredientibus, occurrit, Quæstio pensitanda, quomodo hæc ipsa fiet conflagratio, An scilicet mediante æthereo igne, an absque ejus vi & interventu? ad hoc concinne respondet Celeber: (c) Lipsius, fieri Exustionem hanc nec à solo igne æthereo, nec sine ipso, eo enim temporis puncto, quo ipsa hæc contingat conflagratio, sol & reliqua ardentia

b. Lucret Lib; V. (c) Lib. 2. Philos. Stoic.

dentia sidera, calorem intendent, aer demum exarescet, humor collectus absumetur, & quæ natura antea temperabat, ea tunc exasperabit, & extra leges mittet. Ipse enim ignis Æthereus, ab alio elementari auctus, à Jove emitteretur in renovationem rerum omnium. Ipsum Senecam Stoæ Sectatorem audiamus differentem his verbis. (d) Cum advenerit tempus, quo sese renovaturus mundus extingvat, viribus ista suis sese cadent, & sidera sideribus incurrent, & omni flagranti materia, quidquid nunc ex disposito lucet, ardebit. Hanc etiam suam assertionem confirmat, sequentibus argumentis ductis à facili, Nihil enim difficile est naturæ ubi in suum finem properat, ad originem enim rerum parce utitur viribus, sed subito ad ruinam, totoque impetu venit, quam enim longo tempore opus est, ut ad puerperium perducatur infans, quantis laboribus adolescit, at absque ullo negotio solvitur, Urbes etiam constituit ætas, hora dissolvit, momento fit cinis, diu silva. Pulcerrime hæc singula ab ipso afferuntur.

feruntur, ita ut legens, verborum concinnitate, in admirationem rapiatur. Quibus intendit igni illud futurum exitium, cujus vis atque indomita potentia, hactenus latuerat omnibus rebus inclusa, jam vero ad mundi purgationem, atque renovationem, educenda est atque producenda. Magnam sane in exustione mundi, igni tribuerunt veteres potentiam, si Philoni Judæo de hoc differenti, fides erit adhibenda, ille quippe Deum auctorem, causamque mundi facit, sed non interitus, cujus causam vult insitam illam ignis potentiam, post longa temporum intervalla omnia in sese resolventem, notum enim in omnibus mistis corporibus etiam materiam igneam reperiri, ut in arboribus, lapidibus, &c. Quæ autem non potuerat sese exercere, ob abundantiam aliorum elementorum, quæ demum ad mundi interitum, ampliores vires nata, sese exeret, vires capiet, omnia populatur, atque in nihilum redigit, & tum demum omnis essentia, in ignem veluti in semen convertetur, atque hoc fere tenore explicat Stoicorum scita Seneca. Qvalis autem

autem ille ignis sit futurus, purus, vel mixtus inter sese disquirunt. Lipsius ignem mixtum facit, qui omnia oculis obvia, incendio atque conflagratione purgabit, Purum autem illum dicit, qui peracta exustione, omnia iterum ex se gignet, atq; formabit, constat itaque ex illorum sententia, ignem in se omnia resoluturum, iterumque repositurum, vult etiam hoc Numenius, dum dicit, omnia evanescere & perire, post longissima temporum intervalla, in æthereum ignem resoluta; Hic de interitu omnium Rerum disquirantes, sese nobis offerunt Stoici, illi enim omnes res corruptioni seu potius purgationi, obnoxias faciunt, præter cetera etiam Deos suos minores, quorum serie tota abundat Mythologia, deinde nec a corruptione exemptos volunt, genios, animas, & quidquid demum præter supremum Jovem invenitur, quem Seneca solum facit superstitem, illumque superesse omnibus rebus resolutis, mundoque & Diis minoribus in unum confusis, quibus intendit, Lunam, Solem, sidera, omniaque oculis atque sensibus obvia, perire,

Jovemque ea sibi assimilare & in se vertere. Per hunc Jovem quidem intellectum volunt, purissimum illum ignem, in quem omnia demum abirent, & iterum ab illo resurgerent; sic enim Seneca.

(e) *Cœli regia concidet,
Certos atque obitus trahet,
Atque omnes pariter Deos
Perdet mors aliqua & Chaos.*

Omnia ergo pereunt, unico Jove excepto, quem Laertius de Deo sic describit: Quod sit incorruptibilis atque ingenitus, conditor hujus universi, absumens in se omnem essentiam, iterumque ex se generans, unde sumit disquirendi occasionem Lipsius, quo pacto idem ignis omnia perdat, & iterum generet, ipse vero objectum diluit, quod idem ignis emissis seminibus, ex sese, omnium rerum, ad renovationem hujus universi faciat, quod etiam *Plutarcus statuit, qui ipsum ignem semen mundi dicit, qui adjutus ope aque, novam mundi introducat faciem.* Hinc Stoici in eam sunt delati sententiam, quod ipsam combustionem diluvium sequeretur, cujus ope

res

res exustæ, sive irrigationem sive fœcunditatem reciperent. Verba afferam Julii Firmici ex ipso Lipsio, quibus hæc firmat, ita vero inquit, Ecpyrosin Cataclysmus sequitur, nulla enim alia re, res exustæ potuerunt renasci, nec ad pristinam faciem formamque revocari, nisi commixtiones atque concretus pulvis favillarum, omnium genitalium seminum, conciperet fœcunditatem, ita ille. Qualia cunque hæc autem sint, quæ in materiæ præsentis expositionem hic attulimus, licet cum illis consentire non possumus, multum tamen illorum iudicio adscribimus, ob facilitatem in inveniando, constantiam in profitendo, atque astutiam sive potius rigorem in defendendo.

Membr. V.

AD quæstionem quando hæc ipsa contingat *ἐκπύρωσις*? Respondet Seneca cum Deo visum fuerit, ordiri meliora, atque vetera finire, per Deum teste modo citato celeberrimo Lipsio hic intellectum vult fatum illud, quod nunc à nostratibus Stoicum appellatur, hoc autem lo-

co fatum faciunt *legem mundi* seu prædefinitum & inevitabile quoddam statutum, in hac etiam significatione, hunc ipsum terminum deprehendimus in scriptis Aristotelis, apud Eusebium, qui scribit, *per fatalia atque prædefinita tempora mundum exardescere*, hæc eadem sententia multis ejus sectæ hominibus cordi fuit, hæc etiam Ovidio placuit qui usus hoc verborum apparatu, fatalem atque à fatis prædefinitum adscribit mundo interitum.

*Ecce quoque in fatis reminiscitur æthere
tempus,
Quo mare, quo tellus, correptaque regia
Cœli,
Ardeat, & mundi moles operosa laboret.*

Plurimi tamen interitum hunc mundi sive exustionem ad magnum annum Platonicum referebant, de quo diversis sententiis repleti sunt codices antiqui, eum vero (annum puta) verbis ex Censorio allatis ita depingit Lipsius. *Est præterea annus quem Aristoteles maximum potius quam magnum appellat, quem solis & lune, vagarumque quinque stellarum orbes*
confi-

conficiunt, cum ad id signum, ubi quondam simul fuerant, una revertentur, cuius anni hiems est cataclysmus, quem nostri diluvium vocant, Æstas autem ἐκπύρωσις, seu mundi incendium, nam his alternis temporibus, mundus tum exaquarescere tum exignescere debet, In hac re etiam sibi consentientem habet Senecam dicentem: (f) Licentia tamen hæc undis non semper erit sed peracto exitio generis humani extinctisque pariter feris, in quarum ingenia homines transierunt, iterum aquas terræ absorbebit, & rejectus e nostris sedibus in sua secreta pelletur oceanus, antiquus ordo revocabitur, omne animal hoc tempore ex integro generabitur, dabiturque terris homo inscius scelerum, & melioribus auspiciis natus. His allatis intendere voluerunt, post decursum certum annorum, futuram, cum sidera ad eundem locum veniunt, apocatastasin sive everfionem rerum atque hanc esse magnum Annum, iterumque post illum fieri Apocatastasin, sive redintegrationem, & rerum omnium restitutionem. Quis autem

(f) Conf: ad Marc. cap. ult. 2.3.

rem ille magnus annus fuerit, & post quot annorum millia, in mundum esset introducendus, illud non liquet, varia enim de hac re sententiarum divortia, & sane tot diversæ opiniones, legentis animum tenent suspensum, atque confundunt; ut mirum sit tantos viros, quos propter insignem suam sapientiam, adhuc posteritas veneratur, in tam erroneas opiniones sese abripi passos. In Julio Firmico hæc licet notare verba, quibus negat, facili conceptu vel ratione, doctrinam hanc de magno Anno posse explicari, ipse ita inquit. (g) Nec eo usque sese potest intentio humanæ fragilitatis extendere, præsertim cum trecentorum millium annorum major Apocatastasis, per Ecpyrosin aut cataclysmum perficiatur, his enim duobus generibus Apocatastasis fieri consuevit, nam exustionem diluuium sequitur, Nulla enim re alia possunt res exustæ renasci, vel nulla alia re ad pristinam faciem formamque revocari, nisi admixtiones & concretus pulvis favillarum, omnium genitalium seminum collectam

con-

conciperet foecunditatem, sic ille sed
 quam caste, hoc candidi lectoris censuræ
 submitto, quidam hunc annum quinde-
 cim millibus definiunt, Orpheus ad cen-
 tum millia & viginti annos eum transfert,
 Cassander ad Sexies centena millia.
 Quidam statuunt fieri annum hunc
 κατὰ περίοδον πέντε τὰς μεγίστας, quidam
 κατὰ περίοδον ἀπείρου, Ex his allatis cui-
 que constat unum præ altero longius esse
 in vanitatibus progressum, vanum enim
 & sane ineptum est, tales res vel definire,
 vel statuere, quas existere nulla affirmat
 ratio, nulla autoritas dicitat, nulla
 ostendit experientia. Chaldaei etiam co-
 ineptiarum proveci sunt, ut exponere
 non sint veriti, statum & cursum sive
 ejus temporis quo hæc singula
 eventura. Unde etiam Conflagrationi
 certum tempus adscripserunt, scilicet cum
 omnia sidera in Capricorno convenirent,
 inundationem futuram, cum vero idem
 siderum numerus in cancro concurreret,
 sequuturam ecpyrosin, & sane appositè
 hæc dicta quis non affirmet, cum res-
 pectus habebatur ad signa æstiva atque hye-
 man-

mantia, scilicet dominantibus signis Æstivis Ecpyrosin de qua nobis hic sermo consequuturam, cum vero ad signa hyemantia, regiminis ordo devolveretur, tunc futurum diluvium, tempus enim hyemale, promptius est ad effundendam aquam, quam æstatis; Diluvium de quo jam modo diximus, eum in finem excogitarunt, ut ejus opera res istæ quæ incendio erant debilitatæ, renascerentur, motum enim in omnibus terræ fructibus, impossibile esse aliquid vel renasci, vel germinare nisi crebrò irrigetur, aquarum aspersione. Sed singula quæ in hac paragrapho de Magno Anno diximus, ea magis ad materiæ nostræ explicationem, quam rerum ipsarum veritatem hic attulimus.

Membr. VI.

HActenus opera simplici occupati fuimus in exponendis, duobus prioribus discursus nostri membris, nunc restat, ut tertium breviter enodemus, scilicet quo fine Stoici nostri, hanc suam ἐκπύρωσιν futuram docuerunt, ipsi omnia ea de quibus in prioribus egimus, eam in finem pro-

proponunt, ut renovetur atque innovetur, totum hoc universum.

Quod ex antea allatis testimoniis liquido constat, ita finis eandem esse rationem contendunt, nihil enim aliud intendebant, quam ut totum hoc universum, ex integro nasceretur dareturque terris homo inscius scelerum atque melioribus auspiciis natus, de hoc ortu rerum omnium, cum primis hominis varia sunt sententiarum divortia, quidam enim voluerunt, omnes res ex igne, in quem resolutæ fuerant, renasci, hinc etiam ignem semen dixerunt omnium rerum, qui omnia in se reciperet, atque iterum reponeret. Quidam etiam illorum in tam profundum delapsi sunt errorum, ut statuerint ex Cælo semina delapsura, ex quibus tum homines, tum res reliquæ producendæ, pristinae redderentur integritati, sic enim Virgilius.

*Magnus ab integro Seculorum nascitur,
ordo,*

*Jam redit & virgo, redeunt Saturnia
regna,*

Jam nova progenies Cælo delabitur alto.

B

Sed

Sed de his in superioribus prolixius egimus, idcirco brevitati consulentes hic pedem figimus.

Mem. VII.

Fuerat haec mihi cura, in harum rerum consideratione versari, in quantum mihi opem tulere monumenta illa, quae de Stoicorum doctrinis sunt consignata nunc autem consultum videtur indagare unde haec & talia hauserint Stoici, quia videntur eandem sententiam cum quibusdam Christianis fovere, Inveniuntur enim Doctores inter eos qui ajunt, totum universum per conflagrationem renovari potius, quam planè destrui, quod etiam dogma ex scriptura sacra confirmari posse asseverant, Horum pertexere catalogum nolo, illud tamen noto, quod in eo a mente Stoicorum abiverunt, quod mundum immutandum censuerunt secundum qualitates, non per causas naturales uti Stoici, sed per divinam potentiam, atque supernaturalem vim, Verum unde tamen diducenda haec Stoicorum, atque aliorum Philosophorum placita, quibus mundum juxta fatorum leges omniaque mortalia aliquando peri-

perire debere incendio affirmarunt, extra civitatem Dei constituti erant, & tamen talia protulerunt, quæ etiam verbo Dei continentur, κατὰ τὴν ἁγίαν γραφὴν voce utitur ipsa Scriptura in Actis Cap. 3. v. 21. Mundum autem, aliquando conflaturum docet Petrus 2. Ep. c. 3. v. 12. Quamquam satis superque pateat, hæc non usque quaque convenire; sed in pluribus a vero aberrare, interim tamen vestigia haud obscura quilibet deprehendit, ejusdem rei quam sacrae literæ proponunt, existimamus igitur illos veritati litasse, qui opinabantur hæc & similia, ipsos stolicos atque alios Philosophos Ethnicos accepisse, ab Hebræis, & sacro codice, sed quæ omnia ab illis pessimè sunt mutilata, detorta, ac depravata, atque ne quis miretur quomodo illa habuerint. cum extra Ecclesiam erant constituti, dici potest, gentiles, vel ex fama, vel traditione, vel commercio, cum populo, Dei, aut sacrorum Bibliorum dispersione hujusmodi didicisse, ita tamen integra, diabolus non permiserat pervenire ad aures Ethnicorum, sed misere corrupta, ut il-

lis miseris illuderet; Exemplum simile de-
 torti loci Scripturæ, in fabulam, videtur
 illud quod de vulcano Poëtæ fingunt,
 cujus originem non incommode refer-
 re possumus, ad illa quæ sacræ literæ, de
 Tubalcaino referunt. Vulcanus enim ab
 illis describitur ut Faber & Malleator,
 talis vero erat Tubalcain, qui primus in-
 venit artem usurpandi ignis, & res me-
 tallicas. Nomina etiam si vel parum li-
 teræ hic transponantur, facile conve-
 niunt, & rem fere eandem significant.
 Eiusdem quoque generis est fabula phaë-
 rontis quæ Poëtis nata creditur, a nonnul-
 lis ex historia sacra Helix, nam & hu-
 jus igneum currum, expresse nominat scri-
 ptura, quæ verosimilis ratio, ideo habet
 locum, quia exustio phaetonis, ad Helix
 tempora quadrare putatur, sed in fabu-
 lis conferendis, cum Historia scripturæ
 Sacræ, illud iudicium celeberrimi To-
 masii, omnino observationem mereri,
 putamus, nempe, *Quod innotuerit genti-
 libus, Historia illa humilior, ac depressior
 scripturæ, ex qua etiam non pauca, in sua
 scripta, transtulerunt; sublimiorem ve-*

ro ejus partem quæ est de mysteriis, iis
 fuisse ignotam, quia interfuit Sathana, ne
 pateretur suorum auribus illabi sublimiorem
 illam & bonæ frugis plenissimam partem,
 Hic vero ita rem definit idem Tomasi-
 us, Omnino videtur hoc à nobis po-
 stulare, sacris dogmatibus debita venera-
 tio, ne quoties, ea cum fabulis Pagano-
 rum, quæ sane maximam partem oppido
 spuria sunt, componimus, toties conta-
 minemus, aut exponamus ludibrio. Ca-
 vendum ergo non modo ne gentiles fa-
 bulas, interpretemur e mysteriis fidei,
 sed & ne his mysteriis quæramus aliquid
 ornamenti (quod rectius indignum decus
 appellavero) ex ineptiis ejusmodi, quales
 sunt, quæ Christum ubi Portas inferorum
 dejecit, Plutoni Stygio Poëtarum DEO,
 ubi Spiritum Sanctum in Apostolos effu-
 dit, Promotheo, qui ignem Jovi suffu-
 ratum, fuisse scribitur, comparant. Hæc
 ille. Jam quid hic tandem ex fide te-
 nendum sit, de conflagratione, mundi,
 ejusque fine, nobis non licet in inferio-
 ribus subselliis exponere, hujus quippe
 argumenti declaratio ex superiori Theo-
 logo-

logorum Cathedra nobis est expectanda,
 Tantum voyemus, ut hæc & alia ejusmo-
 di hic ita expendere possimus, quo fer-
 re queamus præsentiam Justissimi Judicis
 apparituri cum luculentum incendium hanc
 machinam extremo die, penitus abolebit,
 interea illa consideremus.

*Et vite & mortis brevis est, vox ite, ve-
 nite,*

*Dicetur reprobis ite, venite bonis,
 Quantus erit luctus cum judex dixe-
 rit ite,*

*Tantus erit Fructus cum dixerit ille ve-
 nite.*

SOLI DEO GLORIA:

Ingenio, Virtute ac Eruditione

Maxime conspicuo JUVENI,

Dn. J A C O B O
F R E L U N D

Amico honorando, insigne Studiorum
specimen edenti in publicum, hac sincera
προσφώνησις gratulari volui:

Um JACOBE sacris F R E L U N D

sacrate Minerva,

*Unica Spes patria delictumque
domus,*

*Pulpita conscendens doctorum celsa sophorum,
Eloquio grato, differis atque doces*

*Quo fato pereunt tum caelum, saltus & unda,
Astra poli, & Mundi machina tota ruit:*

Entheus ingenii sane ni fallor acuti

Judicii que tui cernitur inde Vigor,

*Jure etiam Pallas Spondet condigna brabea,
Ac curas magno pensat honore tuas;*

*Ast ego quid faciam? tantos Tibi gratulor
ausus,*

Atque piis precibus prospera cuncta precor!

*Perge bonis avibus! Dominus Deus alta pe-
tentem*

Dirigat ipse animum Suaevis amice Vale!

ERIC. TAMMELINUS.

JUVENI

*Præstantissimo ac ingenii dotibus supra
ætatem felicissimo,*

Dn. JACOBO JACOB
ⲔⲚⲔⲚⲘⲎⲔ /

Multis annis familiarissimo:

Mεσῶν ἐσί φίλος γυν ἀθλητῆς ἐν Ἀθῆ-
ναῖς,
ἈνδρεῖⓄ, τ' Ἰακῶβ ἄξιⓄ αἰνέσεως:
Θησαυρὸς διδαχῆς ὑπέρακμὸς σε αἰεὶ ἀνδρεῖ,
Τοιγαρῶν πληροῖς κάιγς σε ἀμβροσίως.

gratulatur

JOHANNES ROGBERGIUS

